

El Mas Carner:

Pel que fa a la seva història, la zona del Carner va ser poblat probablement ja al neolític, però no hi han evidències prou clares per a confirmar-lo. Dalt de la carena del Castelló, dominant tot el territori, hi han les restes del suposat dolmen de la Creu Vermella (no confirmat pels arqueòlegs).

La vall va acollir a l'època medieval (a partir dels segles XII o XIII) el mas de la família Carner, que va acabar per donar nom a tota la contrada. Els successius propietaris de la casa van conrear les terres d'algunes de les carenes de la riba esquerra del riu Ripoll. També Can Barceló de Les Arenes, va situar els seus horts prop del torrent del Castelló on encara podem observar les basses que servien per proveir-los d'aigua.

L'acusació de bruixeria només va ser un més dels patiments dels habitants de la casa. També van ser víctimes del bandolerisme i de greus problemes econòmics. Els Carner no van poder afrontar els seus elevats deutes i les seves terres finalment van ser venudes.

La plantació massiva de vinyes per tots els racons, als segles XVIII i XIX, va ser realitzada per diverses famílies de Sant Llorenç Savall, fet que ha deixat com a testimoni moltes feixes i barraques. Al principi del segle XX, després de la fil·loxera, la vall del Carner va quedar abandonada i gran part de les restes de l'antic mas Carner van ser espoliades per fer-les servir en la construcció de les noves urbanitzacions properes (a la foto fragment de teula de l'antic mas).

La vall del Carner també va quedar al marge durant gairebé tot el segle XX dels circuits clàssics dels excursionistes, que van preferir anar cap a la seva veïna del nord (la vall de Mur), del sud (Les Arenes) o de llevant (Can Cadafalch).

El redescobriment del Carner s'està produint arran de l'arranjament de les seves antigues fonts i barraques per part del Grup de Recerca de la Pedra Seca de Castellar del Vallès, i de les descobertes espeleològiques d'en Jordi Guillemot. Fruit del treball de tota aquesta colla, sense la participació de cap institució, el Carner s'ha convertit en un dels racons millor cuidats i amb més encant de Sant Llorenç del Munt.

El Mas Carner i Violant Carnera:

El mas Carner té una de les històries més desgraciades de tot l'àmbit de Sant Llorenç del Munt. Ell sol va ser víctima de totes les causes i efectes de la greu crisi que va patir Catalunya al segle XVII i que va originar la Revolta del Segadors.

El mas estava situat sobre la confluència del torrent del Carner i el riu Ripoll i formava part del veïnat de les Arenes, de la parròquia de Sant Feliu del Racó. Però quedava allunyat de les cases del Sabater, l'Illa i can Barceló, i part de les seves propietats pertanyien a Sant Llorenç Savall.

Segons l'Antoni Ferrando i Roig, l'origen del mas probablement és dels segles XII o XIII, però els primers documents que es conserven són de l'any 1590 i ja parlen dels deutes que acumulaven els seus propietaris amb altres masos, com els Païssa, de Monistrol de Calders, o els Barata, de Matadepera.

Tot i la gran extensió de la seva propietat, els Carner no podien fer front als deutes i, finalment, el 1610 la justícia els va embargar a l'Antic Carner i la seva dona, Violant, moltes terres, mobles i animals (com ara, dues vaques, dotze cabres, un bou i una mula).

La família va poder conservar la propietat de la casa i una part dels terrenys, però tot i així els problemes econòmics van continuar. Per això, el 1969 els hereus es van veure obligats a vendre gran part del que tenien a l'Antoni Oliveres, de la Vall d'Horta. Les últimes parcel·les que conservava en Pere Carner al segle XVIII van ser comprades per diversos veïns de Sant Llorenç Savall que volien participar i enriquir-se amb la febre de la vinya. Només la casa va continuar sota control de la familiar Carner, però la va anar abandonant al llarg del segle XIX, de manera que les seves pedres van ser sacsejades al segle XX per les urbanitzacions dels voltants. A més dels greus problemes econòmics, la masia també va patir el bandolerisme. Així, el 19 de setembre de 1609 uns desconeguts coberts amb capes van assaltar i disparar a un pagès de Matadepera, en Pèlecs, quan sortia de batre al Carner.

Un altre dels fets més sorprenents vinculats al Carner va ser l'acusació de bruixeria que es va fer sobre Violant Carnera, la dona de l'Antic Carner (que era el matrimoni que va patir l'embargament esmentat). Violant, que llavors ja era vídua, va confessar, sota tortura, haver fet realment diverses accions de bruixeria i va ser executada a la forca.

Les bruixes de Castellar

L'any 1620 Eulàlia Oliveres i Saulet, Violant Carnera de les Arenes i Jerònima Muntada, totes tres veïnes de Castellar, foren jutjades per bruixes i executades després de ser sotmeses a tortura. Els càrrecs imputats els atribuïen haver fet caure pedregades, haver emmetzinat l'aigua i provocat grans danys, haver renegat de Déu i la Santíssima Verge, així com certes pràctiques obscenes amb el diable.

Les bruixes empresonades a Caldes de Montbui van delatar algunes altres que pertanyien a Castellar del Vallès. Amb les notícies que arribaven de Caldes, Castellar es va posar a buscar les tres dones acusades de bruixeria que pertanyien al municipi. Les tres "bruixotes" van ser empresonades als calabossos del castell de Castellar.

Aquest castell un tant tètric va suposar la nova casa de Jerònima Muntada, Eulàlia Oliveres i Violant Carnera i també el lloc on viurien dies de tortura. Dies després el batlle del municipi va creure que calia allunyar-les de la vila i amb el permís del batlle de Sabadell van ser portades a l'Hostal d'en Ferrer, a Sabadell. Totes tres van ser executades a Sabadell durant el mes de maig de 1620.

La bruixa Violant Carnera:

Ens trobem a finals del 1619, en els anys més durs de la cacera de bruixes en una Catalunya, sotmesa a una greu crisi econòmica i social. En aquest context, més de 400 dones van perdre la vida en ser consideres bruixes.

El 17 de desembre, uns veïns de les Arenes de Castellar del Vallès van denunciar Violant Carnera per bruixeria. Se l'acusava d'enverinar l'aigua, de provocar pedregades a Castellar i els pobles de les rodalies, de mantenir contactes sexuals amb el dimoni i de blasfèmia per renegar de Déu. "Se sap molt poc sobre la seva vida privada. La documentació del judici de l'Arxiu Històric de Sabadell descriu Violant com 'la dona del Carner'. Per tant, Carnera no seria el seu cognom sinó la feminització del cognom del seu marit". "Era una dona solitària, pagesa, possiblement vídua i coneixia les propietats medicinals de les plantes per preparar remeis. Era la víctima perfecta per un procés de bruixeria".

Després de la denúncia, les autoritats eclesiàstiques i judicials van tancar Violant al Castell de Castellar, i la van torturar a l'Hostal d'en Ferrer de Sabadell. "La cúria de Castellar i de Sabadell tenien un pacte: els ciutadans castellarencs es jutjaven per les autoritats castellarenques tot i que el judici se celebrés a Sabadell, i aquest va ser el cas de Violant".

Jerònima Muntada i Eulàlia Oliveres van acompanyar a la castellarenca en el calvari, acusades també de bruixeria i jutjades i ajusticiades a la vegada. Amb les mans lligades a l'esquena, amb cordes que els torturadors estiraven fins al límit de trencar les articulacions, Violant va demanar pietat i va decidir confessar que era una bruixa. Durant el judici, coaccionada per pràctiques que posaven a prova el llindar del dolor, va arribar a delatar una vintena de dones.

"Llançà en dita aigua de torrent (de Puig d'Aguilar) unes pólvores o metzines i encontinent amb unes vergues que ens donava el dimoni a unes i altres les colliem i trencàvem allí, batérem l'aigua perquè caigués pedra dient paraules invocant el dimoni per a que fes caure pedra que s'en emportés els fruits de la terra i aquí mateix s'alçaren grans bromes i núvols i es mogueren grans tempestes i trons i caigué moltíssima pedra pel terme de Caldes". Amb aquestes paraules va narrar Violant al tribunal les seves activitats com a bruixa, i la seva relació amb el Dimoni que es transformava en un cabró, al que anomenava 'Martinet', amb el que confessava mantenir contactes sexuals.

La sentència a mort de Violant es va signar just després que reconegués que era una bruixa. "Les primeres bruixes es cremaven, però anys després es va considerar que no era necessari organitzar aquest espectacle públic i que amb penjar-les era suficient". La primera forca per matar la castellarenca es va instal·lar als límits de Sabadell i Castellar però algú, de nit, la va destruir. La primavera del 1620 van ajusticiar Violant Carnera, per ser dona, solitària, vídua i remeiera.

Texts: Santi Rius